

De gegraven geulen in de uiterwaarden vanuit de lucht.

Waterschap
Rivierenland

Theo Tijssen: 'Inbreng klankbordgroep is altijd serieus opgepakt'

Theo Tijssen is als voorzitter van de klankbordgroep en later als voorzitter van de begeleidingsgroep bijna 10 jaar verbonden geweest aan het project. Hij kijkt vooral met veel waardering terug op het feit dat de inbreng van de klankbordgroep altijd serieus is opgepakt, zowel door de stuurgroep als door het waterschap.

“Alweer bijna tien jaar geleden ben ik benaderd door het waterschap om (extern) voorzitter te worden van het project. Dat heb ik geaccepteerd. Het Munnikenland is voor mij geen onbekend gebied, ik woon al ruim 30 jaar in de Bommelerwaard. De klankbordgroep werd opgericht in de voorbereidingsfase van het project, en bestond uit betrokkenen bij het project. Iedereen had zijn of haar eigen belangen en zat om die reden aan tafel. Een aantal belangrijke uitgangspunten met betrekking tot het project stonden vanaf het begin al vast en het was duidelijk dat de meeste pijn bij de agrariërs zou zitten. Zij moesten in het kader van het project het gebied verlaten. Dat maakte de discussies niet gemakkelijk. Het riep emoties op. Ik vond dit af en toe best lastig, want meer dan goed luisteren en kijken wat er nog wel mogelijk was kon ik helaas niet doen. Alle ontwikkelingen werden tijdig aan de klankbordgroep voorgelegd, en dat stelde ons in de gelegenheid om het erover te hebben.

Vanuit de klankbordgroep nam ik de onderwerpen die speelden mee naar de stuurgroep. Die gingen daar heel serieus mee om. Ik vind dat we als klankbordgroep goed hebben gefunctioneerd, we hebben onze bijdrage geleverd aan het project. We hebben bijvoorbeeld lang gesproken over de ontsluitingsweg over de Maaskade naar Slot Loevestein. Die is er gekomen. Ook hebben we al vroeg naar het natuurbeheer gekeken, en ook daar zijn we uiteindelijk uitgekomen. Onze rol in de uitvoeringsperiode was praktischer: minder beïnvloeden en meer erop toezien dat de uitvoering goed verliep.

Het project heeft zowel in de ontwikkelingsfase als in de uitvoeringsfase veel aandacht gekregen, met nieuwsbrieven, informatiebijeenkomsten, excursies en natuurlijk de Buitenpolderfolder van de aannemerscombinatie. Het is snel gegaan, die tien jaar. Het was voor mij een uitdaging om alle betrokkenen tot hun recht te laten komen, maar volgens mij heeft iedereen zijn of haar zegje kunnen doen. Het gebied is mooi geworden, vind ik. Ik hoop dat het naar de toekomst toe, als de natuur zich heeft ontwikkeld, maximaal benut gaat worden. Het begin is er, daar hebben we ons best voor gedaan. Uiteindelijk denk ik dat we als klankbordgroep vooral goed hebben kunnen functioneren omdat onze inbreng serieus werd genomen en goed werd opgepakt door het waterschap, vanaf het allereerste begin. Dat waardeer ik zeer.”

ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier

Vervolg van de voorkant >>

Ze krijgen meer regen- en smeltwater te verwerken, terwijl ze tussen de dijken maar weinig ruimte hebben. Hierdoor neemt de kans op overstromingen toe. Alleen dijkverhoging is onvoldoende om het toenemende overstromingsgevaar te keren. De waterstand in de rivieren moet omlaag. Daarom geven Rijkswaterstaat, waterschappen, gemeentes en provincies onze rivieren op ruim dertig plaatsen meer ruimte. Bijvoorbeeld door het verleggen van dijken, graven van nevengeulen en verdiepen van uiterwaarden. Op deze manier werken we samen aan de veiligheid van vier miljoen inwoners in het rivierengebied én aan een aantrekkelijke leefomgeving.

Meer informatie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Waterschap Rivierenland. Actuele informatie vindt u op onze website www.dijkverbetering.waterschaprivierenland.nl (onder Projecten > Munnikenland).

In geval van vragen kunt u contact opnemen met Stefan Daleman, omgevingsmanager, via telefoonnummer 06 10 96 80 86 of met Ellen Roks, communicatieadviseur, via telefoonnummer 06 14 37 21 64 of per e-mail e.roks@wsrl.nl

Waterschap Rivierenland
Postbus 599
4000 AN Tiel
(0344) 64 90 90
www.waterschaprivierenland.nl

Waterschap
Rivierenland

sterke dijken
schoon water

Nieuwsbrief Project Munnikenland

Munnikenland natuurlijk veilig

21 • 2016

Beste lezer,

Het is zover. Dit is de laatste nieuwsbrief die u ontvangt over project Munnikenland. De officiële oplevering heeft al in juni plaatsgevonden. Nu zijn ook de afrondende werkzaamheden die dit jaar werden uitgevoerd klaar. Project Munnikenland is daarmee gereed, en de aannemerscombinatie vertrekt uit het gebied. De laatste excursie heeft in september plaatsgevonden, hekwerken zijn verwijderd en u kunt weer gebruik maken van de fiets-, wandel- en struipaden. Deze laatste nieuwsbrief staat helemaal in het teken van het gerealiseerde project. Veel leesplezier!

Het project

Met het project Munnikenland hebben we de rivier meer ruimte gegeven en nieuwe natuur aangelegd. Om dat te realiseren is de dijk teruggedigd en zijn er geulen gegraven in de uiterwaarden. Zo beschermen we de bewoners van het rivierengebied in de toekomst nog beter tegen hoogwater en maken we het gebied aantrekkelijk. Werkzaamheden vonden plaats van 2012 tot en met 2015, de afronding in 2016.

De laatste nieuwsbrief!

In verband met de afronding van project Munnikenland, is dit de laatste nieuwsbrief die u ontvangt over het project. Mochten wij u in de toekomst ergens van op de hoogte willen stellen, dan ontvangt u van ons een brief.

Uitzicht vanuit de lucht op de tribune van de Wakkere Dijk en Munnikenlandse Kom. Nieuwe natuur zal zich in het komgebied gaan ontwikkelen.

Natuur kan zich gaan ontwikkelen!

Komende jaren gaat er nieuwe, diverse natuur ontstaan in het Munnikenland. Staatsbosbeheer en Agrarische Natuurvereniging De Capreton gaan het beheer en onderhoud van deze natuur verzorgen.

Al in 2012 hebben zij hiervoor de intentie-overeenkomst getekend, en na een lange voorbereiding is afgelopen 9 juni deze samenwerking officieel bekrachtigd door het ondertekenen van de overeenkomst.

ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier

Project Munnikenland is een van de 34 projecten van het programma Ruimte voor de Rivier van Rijkswaterstaat. Nederlandse rivieren hebben steeds vaker te maken met hoge waterstanden.

[Lees verder op de achterzijde >>](#)

Terugblik: oplevering project Munnikenland op 9 juni 2016

Op donderdag 9 juni 2016 is de oplevering van het project gevierd, in aanwezigheid van de minister van Infrastructuur en Milieu, mw. drs. M.H. Schultz-van Haegen. Zo'n 150 belangstellenden woonden deze oplevering bij. Na mooie woorden van de minister, vond de officiële opleveringshandeling plaats op de Wakkere Dijk.

Toespraak van minister Schultz-van Haegen tijdens de oplevering van project Munnikenland.

De officiële opleveringshandeling door minister Schultz-van Haegen en dijkgraaf Bleker.

De ondertekening van de overeenkomst voor het natuurbeheer door De Capreton en Staatsbosbeheer.

Veilig én mooi!

Waterveiligheid én het mooier maken van het gebied (ruimtelijke kwaliteit), dat zijn de hoofddoelstellingen van het programma Ruimte voor de Rivier. Om een eendoordeel te geven over de gerealiseerde ruimtelijke kwaliteit in projecten, is een speciaal kwaliteitsteam van Ruimte voor de Rivier, het Q-team, in het leven geroepen. Tijdens het veldbezoek van het Q-team aan project Munnikenland is de uitvoering van de cruciale onderdelen kritisch bekeken.

Het Q-team oordeelt als volgt: "Project Munnikenland is volgens het Q-team met zorg uitgewerkt en uitgevoerd. Hierdoor is een nieuwe ruimtelijke en ecologische samenhang ontstaan tussen Waal en Maas op het knooppunt met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook in de detaillering komt de balans tussen natuurlijkheid en cultuurhistorie goed tot uitdrukking. Het resultaat is een weids, divers rivierenlandschap met een monumentale nieuwe bandijk, en een gelaagdheid aan historische plekken die op meerdere manieren te beleven is,

zoals via de nieuwe toegangsweg naar Slot Loevestein. Daarmee wordt voldaan aan de essentie van het plan: de landschappelijke samenhang van de grootse Waal en de besloten Maas zijn versterkt, de riviernatuur wordt ontwikkeld als dynamische gradiënt tussen rivier, oeverwallen met geulen en komgebied; cultuurhistorische objecten zijn beter zichtbaar gemaakt en de beleefbaarheid van het rivierenlandschap is versterkt."

De tribune op de Wakkere Dijk.

Overal in het gebied is afrastering geplaatst, met hekken voor de doorgang.

Het uiteinde van de Wakkere Dijk, met een trap naar beneden.

Column: Goos den Hartog

'Een resultaat om trots op te zijn'

Goos den Hartog is heemraad bij Waterschap Rivierenland en gedurende de uitvoeringsfase van project Munnikenland voorzitter van de Bestuurlijke Begeleidingsgroep. Op deze plek in de nieuwsbrief vertelt hij over actuele ontwikkelingen.

"Afgelopen juni vierden we de oplevering van het project, in aanwezigheid van de minister en alle bij het project betrokken partijen. Nu de aannemerscombinatie uit het gebied vertrekt, sluiten we het werk écht af. De rust keert terug in Munnikenland! Project Munnikenland is één van de latere Ruimte voor de Rivierprojecten dat wordt opgeleverd. Ondanks enige vertraging rond 2012 hebben we de waterveiligheidsdoelstelling toch op tijd behaald, met een pracht van een Wakkere Dijk: een resultaat om trots op te zijn. Ikzelf ben vanuit mijn functie als heemraad aangeschoven bij de Stuurgroepvergaderingen. Die verliepen altijd in een goede sfeer.

Eén van de laatste zorgpunten was de ontwikkeling van het aan te planten riet. Uiteindelijk is dat in goede samenwerking met de aannemerscombinatie allemaal goed gekomen. Als een rode draad gedurende de uitvoeringsperiode liep de positie van de agrariërs door het project heen. Vanaf het begin was duidelijk dat we hen een plek wilden geven in het gebied. Daaraan is vorm gegeven door de samenwerking tussen Staatsbosbeheer en Agrarische Natuurvereniging De Capreton voor het beheer en onderhoud. Hiervoor hebben we in 2012 een intentieovereenkomst getekend, maar uiteindelijk duurde het nog tot begin dit jaar voordat alles definitief was. Ik draag het stokje nu over aan de gemeente Zaltbommel om veel recreanten en toeristen naar het prachtige Munnikenland te trekken en ze kennis te laten maken met dit unieke project waar waterveiligheid, natuur en historische cultuur gerealiseerd zijn. Voor het projectteam, maar ook voor de

aannemerscombinatie, betekent het einde van het project ook dat zij veel minder op het prachtige Slot Loevestein aanwezig zullen zijn. Vier jaar lang hebben zij daar kantoor gehouden. Daarom sluit ik af met een woord van dank: aan Slot Loevestein voor de geboden gastvrijheid, en aan alle bij dit project betrokken organisaties en partijen voor de samenwerking van de afgelopen jaren, met dit prachtige eindresultaat!"

Goos den Hartog

Jelle Sijkema: 'Bijzonder om een project van begin tot eind mee te maken'

Jelle Sijkema is vanaf de planvorming betrokken bij project Munnikenland. Hij houdt als manager projectbeheersing de financiën, planning en risico's van het project in de gaten. In afgelopen bijna 10 jaar heeft Jelle vele teamleden zien komen en gaan, maar ook groepen begeleid en presentaties gegeven over het project. We halen herinneringen op.

"Samen met projectleider Ger de Vrieze ben ik in 2007 als assistent projectleider gestart met dit project. Het was toen een klein maar slagvaardig team: ik begeleidde de adviesbureaus en was vooral inhoudelijk bezig. We werkten toe naar de stuurgroepvergaderingen die vier keer per jaar plaatsvonden. Ook hield ik me bezig met het opstellen van de verantwoordingsrapportages voor Rijkswaterstaat. Je kunt gerust zeggen dat het opstellen van die rapportages de opstap is geweest naar mijn huidige functie! Naarmate het project vorderde, groeide het team. Iedereen had zijn of haar eigen rol. Kenmerkend is dat er direct saamhorigheid was binnen het team, en dat is - ondanks diverse personele wisselingen - tot het eind gebleven. We werkten allemaal toe naar hetzelfde resultaat, dat helpt natuurlijk. Een

spannend moment was de aanbesteding van de uitvoering, toen de bestemmingsplanprocedure in dezelfde periode liep. Een risico dat we vooraf niet hadden kunnen voorzien trad op: in de vorm van een verandering in de gemeenteraad en van wethouder vanwege gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Zaltbommel. Het bestemmingsplan werd in eerste instantie niet goedgekeurd, driekwart jaar vertraging was het gevolg. Voor mij als projectbeheerser een bijzondere periode, want op dit soort onvoorziene omstandigheden kun je je als project niet goed voorbereiden. Daarna volgde de samenwerking met de aannemer, die zelf verantwoordelijk was voor het verdere ontwerp. Wij zaten meer op afstand en toetsten of het werk aan de eisen voldeed. Voor mij betekende dat vooral loslaten. Het was ook het moment dat er veel personele wisselingen waren binnen het team. Vaak werd ik aangesproken om iemand te helpen zich het project eigen te maken, aangezien ik de meeste projectkennis had. Mijn meest bijzondere momenten waren de beleevingsdag in 2008 - een dag waarop niet direct betrokkenen hun reactie gaven op de plannen - en de starthandeling in 2013. De beleevingsdag, omdat ik daar vooraf heel sceptisch over was. Ik wilde

gewoon dóór, in plaats van alles nog een keer bespreken. Maar uiteindelijk heeft de dag veel waardevolle input opgeleverd en vooral, misschien wel het belangrijkste, betrokkenheid van alle aanwezigen. Bij de starthandeling in 2013 voelde ik me vooral trots; het project waar ik al zoveel jaar mee bezig was ging daadwerkelijk in uitvoering. Met een kanonschot, door de minister. Prachtig! Ik kan de ervaring die ik bij dit project heb opgedaan weer inzetten bij mijn volgende projecten. Het is heel bijzonder om een project van begin tot eind mee te maken. Ik hoop dat nog vaker te kunnen doen."

Tijdens de oplevering op 9 juni 2016: vroegere en huidige projectteamleden door elkaar. Jelle Sijkema staat helemaal links.